

ת"פ 23056/02/17 - עו"ד אורי פלדמן נגד מדינת ישראל, ירון כהן

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 23056-02-17 מדינת ישראל נ' כהן(עציר)

תיק חיצוני: 5257/15

בפני כבוד השופטת אורית וינשטיין

המבקש: המשיבה: עו"ד אורי פלדמן נגד מדינת ישראל
הנאשם: ירון כהן (עציר)

החלטה

1. המבקש, עו"ד אורי פלדמן (להלן - **המבקש**) הגיש בקשה במסגרתה עתר להכרה כבעל מעמד של נפגע עבירה בתיק דנן, כמשמעות מונח זה בסעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001 (להלן - **חוק זכויות נפגעי עבירה**), וכן ובהתאם לכך כי יוקנו לו זכויות המוקנות, לשיטתו, לנפגע עבירה על פי הדין.

2. הבקשה הוגשה לאחר שפנייתו של המבקש לפרקליטות מחוז חיפה להכיר בו כנפגע עבירה במסגרת התיק דנן - נדחתה.

3. כרקע לבקשה ולצורך הבנתה, יצוין, כי כנגד הנאשם, ירון כהן (להלן - **הנאשם**) הוגש כתב אישום ביום 12.2.17. בכתב האישום מתארת המאשימה, המשיבה לבקשה זו (להלן - **המשיבה**), בפרק המבוא ובחלק הכללי לו, מסכת של עבירות שבוצעו על ידי הנאשם יחד עם שנים אחרים, ליאור אבנת (להלן - **אבנת**) ומרעי מרעי (להלן - **מרעי**), אשר קיימת ביניהם הכרות מוקדמת רבת שנים, לפיה קשרו השלושה ביניהם לייבא ולמכור בישראל רכבים אשר נגנבו קודם לכן במדינות שונות באירופה, בידעם כי הרכבים גנובים, לאחר שהם או מי מטעמם זייפו את זהות הרכבים הגנובים.

במועדים הרלוונטיים לכתב האישום התגורר הנאשם בחו"ל, ואילו אבנת ומרעי התגוררו בישראל. ליאור היה הבעלים של מגרש כלי רכב בשם "רכב המפרץ" המצוי באזור חיפה.

4. בחלק הכללי של כתב האישום, הואשם הנאשם בכך כי במסגרת אותו קשר, ועל מנת לקדמו שינו הוא, אבנת ומרעי, או מי מטעמם, את זהות הרכבים באמצעות זיוף מספרי שלדת הרכב ברכבים הגנובים למספרי שלדה של רכבים אחרים, חוקיים, הנמצאים בשימוש במדינות שונות באירופה וכן באמצעות זיוף מדבקות הרכב. כמו כן, זויפו מסמכיהם של אותם רכבים, בהתאם לזהות החדשה שיצרו לרכבים המזויפים, כהגדרתם בכתב האישום. בנוסף, זויפו על ידי הנאשם, אבנת ומרעי, או על ידי מי מטעמם, מדי האוץ ברכבים המזויפים, על מנת להפחית את תשלום המס בייבוא הרכב, תוך הפיכת העסקה לכדאית עבור רוכשים פוטנציאליים בישראל.

על מנת לקדם את הקשר, הנאשם, אבנת ומרעי הציעו לקונים פוטנציאליים רכבים מזויפים אשר היו בחזקתו של הנאשם במועדים הרלוונטיים, כל זאת במסגרת הליך של יבוא אישי.

5. הנאשם הואשם בכך כי על מנת לקבל רישיון יבוא ורישיון רכב ישראלי לרכבים המזויפים הציגו הוא, אבנת ומרעי, בפני משרד התחבורה מצג שווא לגבי זהות הרכבים המזויפים; בפני רשויות המס הוצגו מצגי שווא לגבי נתוני הרכבים, ובכללם שנת הייצור, מצבם הפיזי ומד האוץ.
6. בסעיף האישום הראשון צוין כי במועד שאינו ידוע למאשימה, החליט אבנת לרכוש רכב מסוג ב.מ.ו. ולייבאו לישראל על שמה של בתו, נוי אבנת (להלן - **נוי**). אותו רכב, שערכו אינו פחות מ- 225,000 ₪, נגנב בהונגריה והגיע לחזקתו של הנאשם בסמוך ליום 25.7.2011, כאשר הנאשם מודע לכך כי הרכב גנוב. בהמשך, שינו הנאשם, אבנת ואחרים מטעמם, בצוותא חדא, את זהותו של הרכב, במטרה להסתיר ולהסוות את מקורו, את זהות בעלי הזכויות בו, את מיקומו ואת תנועותיו.
- ביום 1.8.2011 או בסמוך לו, העבירו הנאשם ואבנת, בצוותא חדא, למשרד התחבורה את מסמכי הרכב המזויפים, במטרה לקבל במרמה אישור יבוא ורישיון רכב ישראלי לרכב. לאור מצג השווא כאמור, קיבלה נוי בתאריך 1.8.2011 אישור יבוא לרכב ממשרד התחבורה, ורשות המיסים בישראל התירה לשחרר את הרכב מהנמל.
7. ביום 8.8.2011 או בסמוך לכך שוחרר הרכב מהנמל לידי של אבנת. ביום 23.10.2013 מכר אבנת בשמה של בתו נוי את הרכב למבקש תמורת סך של 150,000 ₪.
8. הוראות החיקוק שלפיהן הואשם הנאשם בכל הקשור והמתייחס לאישום הראשון הן: קשר לפשע, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן - **חוק העונשין**); קבלת רכב או חלק גנובים, עבירה לפי סעיף 413' לחוק העונשין; מסחר ברכב או בחלק גנובים, עבירה לפי סעיף 413יא לחוק העונשין; שינוי זהות של רכב, עבירה לפי סעיף 413ט' לחוק העונשין; זיוף מסמך, עבירה לפי סעיף 413ח(1) + (2) לחוק העונשין (ריבוי עבירות); קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין (2 עבירות); עבירות מכס אחרות, עבירה לפי סעיף 212(א)(3) לפקודת המכס [נוסח חדש] (להלן - **פקודת המכס**); עבירות מכס אחרות, עבירה לפי סעיף 212(א)(6) לפקודת המכס; עבירות מכס אחרות, עבירה לפי סעיף 212(א)(9) לפקודת המכס; איסור הלבנת הון, עבירה לפי סעיף 3(א) לחוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000 (להלן - **חוק איסור הלבנת הון**).
9. יתר סעיפי האישום (7 אישומים נוספים) מתארים מסכת התנהלות דומה מצד הנאשם, אבנת ומרעי, ביחס לרכבים מזויפים נוספים ותהליך ייבואם לארץ במסמכים מזויפים תוך הצגת מצגי שווא כלפי משרד התחבורה ורשות המיסים. הוראות החיקוק בהן הואשם הנאשם ביחס לסעיפי האישום הנוספים הינן זהות לאישומים באישום הראשון, בשינויים מחויבים בהתאם לתיאור האישום בכל סעיף אישום.
10. כאמור, שמו של המבקש מאוזכר בסעיף האישום הראשון לכתב האישום, כמי שרכש את רכב ה.ב.מ.ו. המזויף נשוא האישום הראשון, והוא אף נמנה כעד ברשימת עדי התביעה הכלולה בכתב האישום (ע"ת מספר 117).
11. עוד אציין, כי רכב ה.ב.מ.ו. המזויף שנרכש על ידי המבקש מנוי, בתו של אבנת, נתפס על ידי המשיבה ובסייפת כתב האישום התבקש בית המשפט לעשות שימוש בסמכותו לפי סעיפים 31, 37 ו-39 לפקודת

סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], תשכ"ט-1969 (להלן - **פקודת סדר הדין הפלילי**), ולהורות על חילוט מספר רכבים, ביניהם הרכב המזויף שרכש המבקש.

12. להשלמת התמונה יאמר, כי הנאשם והמשיבה הגיעו להסדר טיעון לפיו הודה הנאשם בעובדות כתב אישום מתוקן והורשע בעבירות שהואשם בהן בכתב האישום המתוקן. הסדר הטיעון כולל הסכמות בין המשיבה לנאשם באשר לטווח ענישה בעניין עונש מאסר בפועל, ורכיבי ענישה נוספים הושארו לשיקול דעת בית המשפט.

עוד נקבע כי יערך תסקיר על ידי שירות המבחן בעניינו של הנאשם ונקבע מועד לשמיעת טיעונים לעונש ליום 11.9.17.

טענות המבקש בבקשה:

13. מיום 5.2.2014 ועד לימים אלו הרכב שרכש המבקש מוחזק בידי משטרת ישראל, באופן שהותיר את המבקש ללא רכב תקופה ארוכה ובלא יכולת לממן רכישה של רכב חלופי, תוך פגיעה קשה בפרנסתו ובמשפחתו.

14. במסגרת בקשות שונות להחזרת הרכב לידי, נטען בפני המבקש על ידי המשיבה כי הרכב הינו גנוב ומזויף והוא נדרש לצרכי חקירה. פרטים נוספים באשר לאופן גניבת הרכב, זיפוי, הכנסתו למדינת ישראל ומתן הרישיון הישראלי לרכב - לא נמסרו למבקש מפאת חיסיון. המבקש המתין שנים לקבלת פרטים אלו, כל עוד נמשכה החקירה, כאשר המשיבה הצהירה בפניו כי פרטים אלו ימסור לידיו כאשר תסתיים החקירה ויוגש כתב אישום בעניין זה.

15. ביום 14.2.17 התפרסמה כתבה בעיתון "גלובס" המתארת את הפרשה נשוא האישומים בתיק זה ושמו של המבקש מאוזכר באותה כתבה. עוד נטען על ידי המבקש כי תגובה שנכתבה באתר האינטרנט של עיתון "גלובס" על ידי אחד הגולשים ביחס אליו פגעה בו קשות.

16. בקשה שהגיש המבקש למשיבה להכיר בו כנפגע עבירה ולקבלת זכויות בהתאם למעמדו זה על פי חוק זכויות נפגעי עבירה נדחתה על ידה, בנימוק שהנאשם בתיק דנן לא היה הגורם שמכר את הרכב הנדון באופן ישיר למבקש, הגם שהרכב תפוס במסגרת כתב האישום בתיק זה. לפיכך, סירבה המשיבה למסור לידי המבקש עותק מכתב האישום.

17. בהתאם לכתב האישום, הנאשם, יחד עם אחרים, היה האחראי לאיתור רכבו של המבקש שנגנב בחו"ל, לזיוף מספרי השלדה, מדבקות הרכב ומד האוץ. הנאשם הביא לכניסת הרכב לישראל ומכירתו למבקש בתום התהליך.

על כן, הנאשם אחראי באופן ישיר לכך שהמבקש קנה רכב מזויף וגנוב, ומשכך נכנס המבקש לגדרה של ההגדרה של "נפגע עבירה" שבחוק זכויות נפגעי עבירה.

18. הכרה במעמדו של המבקש כנפגע עבירה מתבקשת גם מעצם העובדה שהרכב שרכש מוחזק כחלק מראיות התביעה בתיק דנן, כאשר הנאשם מואשם כי זייף והביא את הרכב במרמה לארץ והוא שותף מלא לנזקים שנטען כי נגרמו לבקש. לפיכך, אין נפקא מינה אם יוגש בעתיד כתב אישום כנגד אבנת אם

לאו, כאשר לגישת המבקש קמה לו הזכות לקבל את ההכרה כנפגע עבירה כבר עתה במסגרת התיק דנן.

19. יש להורות למשיבה למסור למבקש כל מידע על ההליך הפלילי בהתאם לסעיף 8 לחוק זכויות נפגעי עבירה, למסור לידי העתק של כתב האישום בהתאם לסעיף 9 לחוק זכויות נפגעי עבירה; לעיין בכתב האישום ולקבל עותק ממנו כאמור בסעיף 9 לחוק זכויות נפגעי עבירה; להגיש הצהרת נפגע בהתאם לסעיף 18 לחוק זכויות נפגעי עבירה אשר תהווה חלק מהטיעונים לעונש הקבועים בפני בית המשפט ליום 11.9.17.

עוד ובנוסף לכך, יש למסור לידי המבקש את מלוא חומר החקירה בתיק דנן לצורך הגשת תביעה אזרחית כנגד הנאשם ויתר המעורבים בפרשה. מסירת חומר הראיות לא תשבש הליכי משפט הנוגעים לנאשם, אשר הודה כבר והורשע, או ליתר המעורבים בפרשה אם וכאשר יוגש נגדם כתב אישום.

עמדת המשיבה:

20. אין לראות במבקש "נפגע עבירה" במשמעות חוק זכויות נפגעי עבירה ביחס לנאשם בתיק דנן. מי שמכר למבקש את הרכב הגנוב והמזויף הוא אבנת ולא הנאשם.

21. ככל שיוגש כתב אישום כנגד אבנת בסיום הליכי השימוע בעניינו, יוכר המבקש כנפגע עבירה והוא יהא זכאי לקבל את מלוא הזכויות המגיעות לו כנפגע עבירה, בהתאם לחוק.

22. עם זאת, מאחר והמבקש נפגע במסגרת הפרשה נשוא תיק החקירה, מוכנה המשיבה כבר עתה לעדכנו בדבר התקדמות ההליך בתיק דנן ולהעביר לו העתק מכתב האישום.

23. המבקש הינו עד תביעה בתיק דנן ואף צפוי להיות עד תביעה, ככל שיוגש כתב אישום כנגד החשודים האחרים בפרשה. המבקש לא הצביע על כל נימוק המצדיק לאפשר לו גישה לתיק באמצעות מערכת נט המשפט, שמשמעותה היתר נרחב לעיין בכל המסמכים בתיק. על מנת להימנע מטענות עתידיות בדבר שיבוש הליכים - סבורה המשיבה כי אין זה נכון לאפשר למבקש גישה לתיק באמצעות מערכת נט המשפט.

הדיון שהתקיים בבקשה:

24. ביום 18.7.2017 התקיים דיון בבקשה בנוכחות המבקש, באת כוח המשיבה וכן הנאשם ובא כוחו.

25. במעמד הדיון חזר המבקש על עיקרי בקשתו, והוסיף וטען כי לשיטתו לנאשם אין חלק בהליך הבקשה דנן וכי לא היה מקום לזמן את הנאשם לדיון. זאת, לאור מטרת חוק זכויות נפגעי עבירה שנועד ליצור חיץ בין הנאשם לבין נפגע העבירה.

המבקש סבור כי המקום לקבלת הזכויות כנפגע עבירה הוא מידי המשיבה, אך מקום בו היא כשלה בחובתה ליתן לו את הסעד המגיע לו, הרי שרשאי הוא לפנות לבית המשפט בעניין זה.

26. המבקש ציין בדיון כי העתק כתב האישום נמסר לו על ידי המשיבה. לעמדת המבקש, בכתב האישום

צוין כי הנאשם ואבנת פעלו בצוותא חדא על מנת לזייף את הרכב ולמכור אותו למבקש כקונה תמים. על כן, מצב דברים זה אינו עולה בקנה אחד עם סירובה של המשיבה להכיר בו כנפגע עבירה. בנוסף, שמו של המבקש מופיע כעד בכתב האישום והמשיבה אף ביקשה בסייפת כתב האישום לחלט את הרכב. משכך, לגישת המבקש אין חולק כי הוא עונה על ההגדרה של נפגע עבירה.

המבקש חזר בו בדיון מדרישתו לעיין בחומרי החקירה בשלב זה, שכן הודה כי זכות זו אינה נמנית על הזכויות המוקנות לנפגע עבירה בחוק, אך ציין כי ככל שתוגש על ידו תביעה אזרחית בכוונתו לבקש מסמכים אלו במסגרת הליך גילוי מסמכים.

27. מנגד, חזרה המשיבה וטענה כי אין להכיר במבקש כנפגע עבירה מאחר ולא נפגע באופן ישיר ממעשי הנאשם בתיק זה.

הוסיפה באת כוח המשיבה וטענה כי אין שום היכרות מוקדמת בין המבקש לבין הנאשם, ומעמדו בתיק זה הוא של עד תביעה בלבד. נטען, כי המבקש קיבל את הרכב מאבנת, אשר בכפוף להשלמת הליכי שימוע בעניינו, יוגש כתב אישום נגדו, או אז המבקש יהא זכאי לקבל הכרה כנפגע עבירה במסגרת ההליך הפלילי ככל שיוגש כנגד אבנת.

28. ב"כ המשיבה הבהירה כי למשיבה אין התנגדות לעדכן את המבקש אודות השתלשלות התיק, ובהתאם לכך נמסר לו העתק כתב האישום, כאשר המשיבה נכונה אף למסור לידי העתק גזר הדין לכשיינתן.

עם זאת, עמדת המשיבה היא כי אין מקום להיעתר לבקשת המבקש לאפשר לו גישה לתיק במערכת נט הנשפט, וזאת נוכח העובדה כי בתיק ישנו תסקיר מעצר ועתיד להיות תסקיר של שירות המבחן לצורך מתן גזר הדין, המכילים פרטים אישיים של הנאשם. על כן, מתן הרשאה למבקש לעיין במסמכים המצויים בתיק תפגע בזכויות הנאשם ועלולה לגרום לשיבוש מהלכי משפט בתיק שעתידי להתנהל כנגד אבנת.

29. ב"כ הנאשם הצטרף לעמדת ב"כ המשיבה והדגיש כי המבקש לא נפגע במישרין ממעשי הנאשם בתיק דנן, כי לא היה כל קשר בין הנאשם לבין המבקש. בנסיבות בהן צפויה להיות למבקש "כתובת" למימוש זכויותיו כנפגע עבירה, במסגרת ההליך שעתידי להיות מוגש כנגד אבנת - הרי שאין לקבל את עמדת המבקש.

דין והכרעה:

30. חוק זכויות נפגעי עבירה נועד להגדיר מיהו "נפגע עבירה" ומהן הזכויות המגיעות למי שנפגע מעבירה פלילית במהלך ההליך הפלילי, וזאת משלב החקירה, עבור לשלב התביעה, ניהול המשפט ומתן גזר הדין.

במבוא לדברי ההסבר להצעת חוק זכויות נפגעי עבירות בהליך הפלילי, התשס"א-2001, הצעות חוק 2978, כ"ח בשבט התשס"א, 21.2.2011 (להלן - **הצעת החוק**), נאמר:

"מעמדם וזכויותיהם של נפגעי עבירות בקשר להליך הפלילי נגד הפוגע, כמו גם זכותם לסיוע ופיצוי מטעם המדינה, זכו להכרה בינלאומית בהצהרה של האומות המאוחדות מיום 11.12.1985 בדבר "עקרונות הצדק היסודיים לנפגעי עבירה ושימוש לרעה בסמכות",

ובמדינות רבות נחקקו חוקים המעגנים עקרונות אלה בזכויות המוענקות לנפגעים.

ההכרה במעמד ובזכויות האמורים, כנגזרת מערך כבוד האדם ומחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, מצאה גם ביטוי בפסיקת בית המשפט העליון, כפי שכותב הנשיא (בדימ') מאיר שמגר בפסק דין דנ"פ 3216/95 עימאד גנימאת נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4), עמ' 589.

"חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו נושא עימו בשורה חוקתית חקוקה לכל פרט בחברה, אולם בשורה זו נועדה לכל החברה ולא רק לעבריינים שבה... הקניית זכויות מכוח חוק היסוד דינה שתחול על הכל, האזרח והגר, התושב והמבקר, הנאשם והקרוב."

31. עוד צוין במבוא לדברי ההסבר להצעת החוק, כי בדו"ח שפורסם על ידי המשנה ליועץ המשפטי לממשלה (ד'אז) גב' יהודית קרפ בעניין "קרבות עבירה" (להלן - **דו"ח קרפ**) נאמר כי קידום עניינם של קרבות עבירה הינו צורך הנובע לא רק מנימוקים הומניטריים וממחויבות חברתית כלפי אלו שהמדינה נכשלה בהגנה עליהם מפני עבריינות, אלא גם מן הצורך וההכרה בחיוניות שיתוף הפעולה של קרבות העבירה עם רשויות השלטון כחלק מן המלחמה למיגור עבריינות.

בדו"ח קרפ צוין כי:

"רשויות אכיפת החוק פועלות מתוך מסורת של התמקדות בעברייני ובשמירה על זכויותיו. השגת שיתוף פעולה של קרבן העבירה, החיונית לפעולה יעילה ותקינה של מערכת אכיפת החוק, עשויה להיות מושגת רק מתוך היערכות לראיה מחודשת, המביאה בחשבון את מצוקתו וצרכיו, ואת מחויבות המערכת לסייע לו." (עמ' 1 ו- 2 לדו"ח).

32. בהתאם לתכלית זו נקבע בסעיף 1 לחוק זכויות נפגעי עבירה, הוא הסעיף המגדיר את מטרת החוק, כדלקמן:

"חוק זה מטרתו לקבוע את זכויותיו של נפגע עבירה ולהגן על כבודו כאשם, בלי לפגוע בזכויותיהם על פי דין של חשודים, נאשמים ונידונים."

הנה כי כן, חוק זכויות נפגעי עבירה נועד ליצור איזון בין זכויותיהם של נפגעי עבירה לעומת זכויותיהם של חשודים ונאשמים. החוק אף מאזן בין הרצון להיטיב עם נפגעי עבירה לבין יכולותיהן התקציביות והארגוניות המוגבלות של רשויות אכיפת החוק.

33. פרק ב' לחוק זכויות נפגעי עבירה מפרט את זכויותיו של נפגע עבירה בהליך הפלילי. אלא, שטרם שיזכה נפגע עבירה לזכויות המוקנות לו מכוח אותו פרק ב' לחוק, עליו להיכנס בגדרה של ההגדרה של "נפגע עבירה".

סעיף 2 לחוק זכויות נפגעי עבירה מגדיר "נפגע עבירה" כדלקמן:

"מי שנפגע במישרין מעבירה, וכן בן משפחה של מי שהעבירה גרמה למותו, למעט החשוד, הנאשם או הנידון."

34. "עבירה" מוגדרת בחוק זכויות נפגעי עבירה ככל עבירה, למעט עבירת תעבורה, שמתקיימים בה

התנאים המצטברים הבאים: היא מסוג עוון או פשע, היא נעברה בישראל, ואם נעברה בחו"ל - בית משפט בישראל דן בה, חקירת העבירה תיעשה בידי הגוף החוקר והתביעה בה תנוהל בידי תובע.

"הגוף החוקר" מוגדר בחוק זכויות נפגעי עבירה כמשטרת ישראל או המחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים.

35. בבקשה שבפניי נעוצה המחלוקת בין הצדדים בשאלה האם המבקש הינו בגדר "נפגע עבירה" במסגרת התיק דן.

36. טרם שאכריע בעניין זה, מצאתי לנכון להתייחס תחילה לטענת המבקש, כפי שהועלתה במסגרת הדיון בבקשה שהתקיים ביום 18.7.17, לפיה מן הראוי היה שלא לזמן את הנאשם לדיון בבקשה. אין בידי לקבל טענתו זו של המבקש.

37. כפי שפורט לעיל, המחוקק אכן העניק לנפגע עבירה זכויות שונות בהליך הפלילי. בין זכויות אלו קיימת הזכות להגנה, ככל הניתן ועל פי הצורך, מפני הנאשם או שלוחיו ומקורביו, וכן לקבל בבית המשפט, ככל הניתן, הגנה מפני מגע או קשר בלתי נחוץ בין נפגע העבירה לבין הנאשם או שלוחיו או מקורביו (סעיפים 6(1) ו-2 לחוק זכויות נפגעי עבירה). בנוסף, קיימת הגבלה על מסירת פרטים אישיים (כתובת מגורים, כתובת מקום עבודה ומספרי טלפון) של נפגע העבירה - לפי סעיף 7 לחוק.

38. אך, כאמור, זכויות אלו אינן זכויות מוחלטות וצריכות הן לדור בכפיפה אחת עם הזכויות המוכרות בדיון והמוקנות לחשוד ולנאשם בהליך פלילי. מכאן נובע, כי הענקת זכות לנפגע עבירה אינה שוללת את זכותו של נאשם לקיום הליך הוגן ואינה גורעת מעקרונ היסוד לפיו נאשם לא יורשע בדיון אלא אם הוכחה אשמתו מעבר לכל ספק סביר, ולא יושת עליו עונש בלא שתינתן לו ההזדמנות לטעון בעניין.

39. מכוחם של עקרונות וזכויות יסוד אלו של נאשמים, קמה להם גם הזכות להתגונן מפני טענתו של אדם פלוני לפיה הוא בגדר "נפגע עבירה". במיוחד לאור העובדה כי זכותו של נפגע עבירה כוללת אף את הזכות להגיש "הצהרת נפגע", המובאת בפני בית המשפט בשלב גזירת העונש.

לא כל שכן בענייננו, מקום בו הכרה המבוקשת על ידי המבקש כי הוא "נפגע עבירה" בתיק דן שנויה במחלוקת ואינה מקובלת אף על המשיבה.

אבהיר גם, כי לאחר שהמבקש ויתר בדיון מיום 18.7.2017 על דרישתו לעיין בחומרי החקירה, ומשהועבר לידי העתק של כתב האישום - נותרה בעינה בקשתו של המבקש להגיש הצהרת נפגע לעניין הפיצוי, שלשיטתו על הנאשם לשלם בגין מעשיו. זכות זו מעוגנת בסעיף 18(א) לחוק זכויות נפגעי עבירה.

יצוין, כי הפסיקה קבעה זה מכבר כי סעיף 18 הנ"ל, המקנה לנפגע עבירה את הזכות למסור הצהרה בכתב על כל פגיעה ונזק שנגרמו לו בשל העבירה - הינו הוראה שמטרתה העיקרית היא הטלת סנקציה פלילית. ראו רע"פ 2976/01 בתיה אסף נ' מדינת ישראל, נו (3) 418 (5.2.2002):

"לאחרונה חוקק חוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א-2001. חוק זה איננו הופך את נפגע העבירה לבעל-דין בהליך הפלילי, אך מכיר הוא במעמדו כמי שזכאי למידע ולעתים להבעת דעה בפני גורמי התביעה.

סעיף 18 לחוק זה קובע את זכותו של נפגע עבירה למסור הצהרה בכתב לגוף החוקר על כל פגיעה ונזק שנגרמו לו בשל העבירה, לרבות נזק גוף, נזק נפשי או נזק לרכוש. אם מסר הנפגע הצהרה כאמור זכאי הוא שהתובע יביא הצהרתו בפני בית-משפט בדיון בעניין גזר-דינו של הנאשם.

הצהרת הנפגע מובאת לבית-המשפט במסגרת הראיות לקביעת העונש, כאמור בפרק ה' סימן ז' לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982.

הפסיקה הנזכרת וההסדר החקיקתי האמור, שבמסגרתו מובא דברו של הנפגע לעניין הנזקים שנגרמו לו לידיעת בית-המשפט לצורך קביעת העונש, כאשר במסגרת גזר-הדין רשאי בית-המשפט לקבוע פיצוי כאמור בסעיף 77 לחוק העונשין, מחזקים אף הם את התפיסה שלפיה סעיף 77 הוא סעיף הקובע עונש.

אני סבורה אפוא כי התפיסה המתגבשת הרואה בתפקידו של הדין הפלילי כדין שנועד להגן לא רק על החברה בתור שכזו, אלא גם על יחידיה, יש בה אישוש למסקנה שאף שהפיצוי נועד לניזוק ולא למדינה, דבר העשוי להוות סממן "אזרחי" מובהק, בכל זאת הפיצוי הוא חלק מהעונש המוטל על-ידי בית-המשפט על מי שעבר עבירה פלילית. נפגע העבירה אינו עוד נטע זר או "בן חורג", כלשונה של קרפ, בהליך הפלילי; לפי התפיסה הרווחת היום אין לראות עוד בעניינו של הנפגע כעניין שהשתרבב לתוך ההליך הפלילי מטעמי נוחות ויעילות רק כדי להקל על הקורבן להיפרע מהפוגע ולמנוע כפל הליכים. ההליך הפלילי המגן על זכויות הפרט-הנאשם מגן גם על זכויותיו של הפרט-הנפגע. ההגנה היא באמצעות ענישתו של הפוגע. את ההוראה בעניין אפשרות פיצויו של הנפגע כחלק מההליך הפלילי יש לפרש היום כהוראה שמטרתה הדומיננטית היא הטלת סנקציה פלילית."

אשר על כן, ובהינתן שמטרתו המוצהרת של המבקש היא פסיקת פיצוי לטובתו, ומאחר שפסיקת פיצוי לנפגע עבירה הינה בגדר השתת סנקציה פלילית על הנאשם, אשר בנסיבות המקרה הנדון - חורגת אף מהסדר הטיעון בין הצדדים, ברור כי לנאשם קיימת זכות חוקית להתגונן מפני פסיקת פיצוי לנפגע עבירה, להשמיע טענותיו בעניין זה, לרבות באשר לעצם הזכאות לפסיקת פיצוי כאמור.

40. עוד יצוין, כי שמו של המבקש מוזכר בסעיף האישום הראשון כמי שרכש מאבנת את הרכב המזויף נשוא האישום הראשון. כמו כן, המבקש הינו עד תביעה ברשימת עדי התביעה בכתב האישום שהוגש נגד הנאשם.

41. יוצא אפוא, כי ככל שההליך המשפטי בעניינו של הנאשם היה מתנהל עד תום - ממילא היה המבקש נדרש להגיע לבית המשפט ולמסור עדותו, בנוכחות הנאשם בבית המשפט.

זאת ועוד, המבקש עצמו בבקשתו - מסר את פרטי כתובתו ומספר הטלפון במשרדו ולא ביקש דבר בעניין זה מבית המשפט. ממילא, כאשר בקשת המבקש גלויה לעיניו של ב"כ הנאשם במערכת נט המשפט ומשלא הוגשה על ידי המבקש כל בקשה לחסות פרטים אלו - לא ניתן לקבל טענתו כי היה על בית המשפט "ליצור חיץ" בינו לבין הנאשם.

בנוסף, גם לאחר שניתנה ההחלטה בדבר קביעת מועד לדיון בבקשה, בה נקבע כי יש לזמן את הנאשם לדיון באמצעות שב"ס (בהיותו עצור עד תום ההליכים המשפטיים) - לא הוגשה כל בקשה בעניין זה על ידי המבקש. לא נטען על ידי המבקש כי הוא זקוק להגנה בית המשפט מפני מגע כלשהו עם הנאשם.

יזכר גם, כי הוראות סעיף 6 לחוק זכויות נפגעי עבירה, בנוגע למתן הגנה במהלך ההליך הפלילי לנפגע עבירה, קובעות כי הגנה כאמור תינתן "ככל הניתן ועל פי הצורך".

42. יתר על כן ועיקרו של דבר הוא כי בקשתו של המבקש יש בה כדי להשפיע משמעותית על זכויותיו של הנאשם - לא כל שכן נוכח ההיקף הנרחב של דרישתו לקבל לידי את כל חומר החקירה והראיות בתיק דן מאת המשיבה (דרישה ממנה נסוג המבקש רק במועד הדיון), כמו גם דרישתו לקבל גישה לתיק במערכת נט המשפט - דרישות אשר חורגות אף ממסגרת הזכויות המוקנות לנפגע עבירה לפי חוק זכויות נפגעי עבירה.

ברי, אפוא, כי במצב דברים בו הנאשם הודה והורשע בעבירות שבכתב האישום המתוקן תוך הסכמה מול המשיבה בדבר רכיבי הענישה להם תטען המשיבה ונשלח לשירות המבחן לשם עריכת תסקיר לצורך הטיעונים לעונש - יש לבקשתו של המבקש השלכה ניכרת על זכויות הנאשם, הן במישור ההגנה על פרטיותו והן במישור ההגנה על זכויותיו במסגרת ההליך הפלילי כי יושתו עליו עונשים בהתאם להסדר הטיעון ולעבירות בהן הואשם ובהן הודה.

על כן, לגישתי, בהעדר כל טענה עניינית לסתור - קיימת לנאשם זכות מוקנית להיות נוכח בדיון בבקשה שכזו, לטעון טענותיו ולהשמיע עמדתו ביחס אליה.

43. עתה אפנה לבחון את הסוגיה העניינית השנויה במחלוקת שבפני: **האם המבקש הינו בגדר "נפגע עבירה" במסגרת התיק דן.**

44. המבקש גורס כי הוא נפגע במישרין מפעולותיו של הנאשם שהביאו לכך כי רכש רכב מזויף, הרכב הנ"ל נתפס על ידי המשיבה בתיק דן ועל כן יש להכיר בו כמי שנפגע במישרין מעבירותיו של הנאשם; ואילו המשיבה טוענת כי המבקש לא נפגע "במישרין" מן העבירות שביצע הנאשם אלא רק בעקיפין.

45. אקדים ואציין כי דין הבקשה להידחות, אך זאת לאו דווקא מהנימוקים שהוצגו על ידי המשיבה או הנאשם.

46. הזכות להיחשב כ"נפגע עבירה" קמה על יסוד חקירה המתבצעת כלפי חשוד ועל יסוד כתב האישום המוגש כנגד נאשם.

47. עם זאת, החקיקה הפלילית כוללת עבירות שהן בין אדם לחברו (למשל פרק י' לחוק העונשין העוסק בעבירות של פגיעות בגוף, לרבות רצח והריגה, עבירות מין, פגיעה בקטינים ובחסרי ישע, תקיפת זקנים, חטיפה וכיוצ"ב) אך גם כוללת עבירות רבות שהן בין אדם לציבור בכללותו (ראו, למשל, פרק ז' לחוק העונשין העוסק בעבירות על בטחון המדינה, יחסי חוץ וסודות רשמיים וכן פרק ח' לחוק העונשין העוסק בפגיעות בסדרי המשטר והחברה).

מכאן, שלא בכל מקרה שנחקר חשוד, או מוגש כתב אישום כנגד נאשם - קיים "נפגע עבירה" כמשמעותו בחוק זכויות נפגעי עבירה.

48. הגדרת "נפגע עבירה" כוללת שימוש בתיבה "במישרין" - מי שנפגע במישרין מהעבירה.

על כן, "נפגע עבירה" קיים ויוכר ככזה מקום בו קיימת **זיקה ישירה** בין נפגע העבירה לבין העבירה בה הואשם הנאשם בכתב האישום.

לפיכך, התנאי לקיומה של הזכות להיחשב כ"נפגע עבירה" הוא כי כנגד חשוד או כנגד נאשם מיוחס חשד או מיוחסת אשמה כי ביצע עבירה כלפי אדם פלוני. ככל שלא מיוחסת לחשוד או לנאשם בכתב האישום עבירה כאמור, שבוצעה כלפי פלוני - הרי שממילא אין אותו פלוני יכול להיחשב כ"נפגע עבירה" כמשמעותו בחוק זכויות נפגעי עבירה.

49. מכאן, שגם אם אדם פלוני מוזכר בכתב האישום, בפרטי העבירה המיוחסת לנאשם, ואף אם ניתן להניח באופן מסתבר, כי אותו אדם נפגע, בדרך זו או אחרת, מביצוע העבירה המיוחסת לנאשם - אין משמע כי אותו אדם הוא בבחינת "נפגע עבירה" לפי חוק זכויות נפגעי עבירה.

יודגש, כי לצורך מתן מענה לשאלה האם פלוני הוא בגדר "נפגע עבירה" יש לבחון את פרטי העבירה עצמה ואת הוראות החיקוק שלפיהן מואשם הנאשם. ככל שקיימת תאימות בין העבירות המיוחסות לנאשם והוראות החיקוק בהן הוא מואשם, לבין הפגיעה שפגע בנפגע העבירה, וככל שהללו יצביעו על כך שהנאשם ביצע עבירה כלפי אותו אדם, כי אז יכול ויוכר אותו אדם כ"נפגע עבירה".

50. כלל ידוע הוא כי כתב האישום הוא המפרט את מלוא המחלוקת שבין המדינה לבין הנאשם ואת מלוא המעשים המיוחסים לנאשם, כמו גם תוצאות מעשיו אלו.

על המעשים והעבירות המיוחסות לנאשם בכתב אישום - לא ניתן להוסיף לאחר שהוגש, ולא ניתן יהיה להאשימו במעשים ועבירות שאינם מופיעים בהוראות החיקוק בהן הוא מואשם, מבלי לתקן את כתב האישום.

יתר על כן, מקום בו נאשם הודה בעובדות כתב האישום והורשע בעבירות המיוחסות לו לפי הוראות החיקוק בהן הואשם - הרי שברי כי לא ניתן להוסיף עוד עליהן והרשעת הנאשם יכול ותהא רק ביחס לעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. ואם לא די בכך, הרי שמצב דברים זה חל ביתר שאת מקום בו הוגש לבית המשפט כתב אישום מתוקן בעקבות הסדר טיעון בין הצדדים, ובית המשפט נדרש לגזור את עונשו של הנאשם על סמך האמור בכתב האישום המתוקן.

יפים לעניין זה דברי בית המשפט העליון בע"פ 677/14 דנקנר נ' מדינת ישראל (17.7.2014):

"מן הראוי שבית המשפט הגוזר את עונשו של נאשם שהודה בכתב אישום לצורך הסדר טיעון, לא יעשה שימוש בפרטים ועובדות שאינם נכללים במפורש בכתב האישום. ...

כן נזדמן לי לומר, בפרשה אחרת, את אלה:

"אוסוף - בכל הכבוד - כי בית הדין קמא נדרש יתר על המידה לפרשנות פרטנית מעבר לכתב האישום, דבר שלא היה לו מקום. משהודה נאשם בהסדר טיעון אין להיכנס להערכות באשר למה שמעבר לכתב האישום בו הודה, שאיננו בידיעת בית הדין, וזאת גם אם כתב האישום אינו בהיר כל צרכו. אין לו לבית הדין אלא מה שענינו רואות בכתב האישום, וראוי שלא יגרר אל מעבר לו" (ער"ם 2950/08 עיריית חיפה נ' חנן ויסמן (2008), בפסקה ח').

רוצה לומר: להסדר טיעון משקל ומעמד משלו. וכתב האישום המתוקן הוא ככלל ראשית ואחרית לגזר

הדין".

51. במובן זה, הצהרת נפגע עבירה היא בבחינת חריג לכלל האמור, שכן הצהרה זו, המובאת בפני בית המשפט בשלב הטיעונים לעונש, מציגה נתונים שלא נזכרו בכתב האישום, המתייחסים לפגיעות השונות שנגרמו לנפגע העבירה בשל ממעשי הנאשם.

בשים לב לעובדה זו, בדבר היות הצהרת נפגע עבירה בגדר החריג לכלל של היות כתב האישום גיבוש מכלול העבירות המיוחסות לנאשם - הרי שראוי לפרש את המונח "נפגע עבירה" באופן מתון ומאוזן אל מול הזכויות הנוגדות של הנאשם, כאמור לעיל.

52. לפיכך, וכפי שהובהר לעיל, אם כתב האישום אינו מתאר באופן ברור וחד משמעי פגיעה ישירה באדם פלוני ובנוסף אינו כולל או אינו מייחס לנאשם עבירה שיש בה יסוד של פגיעה באותו אדם פלוני ושבוצעה כלפי אדם פלוני, לא ניתן לראות באותו אדם כ"נפגע עבירה" במשמעות של חוק זכויות נפגעי עבירה, שכן בכך יהיה משום הוספה של פרט עבירה נוסף מעבר לעבירות המיוחסות לנאשם בכתב האישום, וזאת - אין להתיר.

אחזור ואדגיש כי המסקנה לעיל לפיה אותו פלוני אינו "נפגע עבירה", מתבקשת גם אם הפגיעה באותו אדם היא פועל יוצא, ישיר או עקיף, של מעשי הנאשם ואף אם פגיעה זו היא מסתברת. הדרישה היא כי פלוני הטוען לזכות להיות מוכר כנפגע עבירה, יהא מושא הפגיעה של ה"עבירה" המיוחסת לנאשם, כמות שהיא, בכתב האישום ולא של כל עבירה אחרת, או מעשה אחר או תוצאה אחרת, ואפילו הם נלווים או נגזרים מהעבירה הראשונה.

53. ועוד יודגש, כי עיון בהצהרת האומות המאוחדות מיום 29.11.1985 Declaration of Basic Principles of Justice for Victims of Crime and Abuse of Power - הוא המסמך אשר שימש למחוקק הישראלי כהשראה בקביעת העקרונות בחוק זכויות נפגעי עבירה (ראו המבוא לדברי ההסבר להצעת החוק) (להלן - **הצהרת האו"ם**), מבהיר את המשמעות וההקשר הנכון לשימוש בתיבה "במישרין".

בנספח A להצהרת האו"ם, העוסק ב"נפגעי עבירה" מוגדרים "קרבנות" כדלקמן:

1."Victims"- means persons, who, individually or collectively, have suffered harm, including physical or mental injury, emotional suffering, economic loss or substantial impairment of their fundamental rights, through acts or omissions that are in violation of criminal laws operative within member states, including those laws proscribing criminal abuse of power

2. A person may be considered a victim, under this declaration, regardless of whether the perpetrator is identified, apprehended, prosecuted or convicted and regardless of the familial relationship between the perpetrator and the victim. The term "Victim" also includes, where appropriate, the immediate family or dependants of

**the direct victim and persons who have suffered harm in intervening
".to assist Victims in distress or to prevent Victimization**

54. דומני, כי לא יכול להיות ספק כי הגדרת נפגע עבירה מתייחסת אפוא למי שנפגע ישירות מהמעשה והעבירה שיוחסה לנאשם בכתב האישום.

על כל פנים, גם אם ניתן לפרש את הדיבור "במישרין" המצוי בהגדרת "נפגע עבירה" כמתייחס לאבחנה בין הנפגע עצמו לבין בני משפחתו התלויים בו (לאור ההגדרה המצויה בהצהרת האו"ם לעיל), עדיין אין מקום להכיר באדם כנפגע עבירה כאשר בכתב האישום חסר מסד עובדתי ומשפטי המצביע על היותו נפגע של אותה עבירה שיוחסה לנאשם בכתב האישום, להבדיל מעבירות אחרות שאפשר והתביעה יכולה היתה, כביכול, לייחס לנאשם - אך לא ייחסה לו בכתב האישום.

55. המשיבה ביקשה לבסס טיעונה שהמבקש אינו נפגע עבירה על כך שלא היתה קיימת היכרות בין הנאשם לבין המבקש (פרוטוקול הדיון מיום 18.7.17 עמוד 13 שורה 10).
איני מוצאת כל רלבנטיות לטענה זו.

בין אם היתה קיימת היכרות בין הנאשם למבקש ובין אם לאו - לא זה הקריטריון שעל בסיסו ייקבע אם המבקש הינו בגדר "נפגע עבירה" לפי חוק זכויות נפגעי עבירה. לא לשונו של חוק זכויות נפגעי עבירה ולא תכליתו מחייבים כי לנפגע תהיה היכרות כלשהי או קשר ומגע כלשהו עם הנאשם, לא טרם ביצוע העבירה, לא במהלכה ולא כתוצאה ממנה. קיימות לא מעט עבירות בחקיקה הפלילית, שהן עבירות שבין אדם לחברו, שאינן מחייבות או מצריכות כל היכרות בין הנאשם לקרבן העבירה. "ההיכרות" היחידה הנדרשת היא קיומו של קשר ישיר בין מעשה העבירה של הפוגע ובין הפגיעה בנפגע.

אחזור ואדגיש כי הנתון הרלבנטי לצורך הקביעה וההכרה בפלוני כ"נפגע עבירה" הוא המעשים המיוחסים לנאשם בכתב האישום והוראות החיקוק שעל פיהן מואשם הוא בכתב האישום.

מן הכלל אל הפרט:

56. בעניין שבפני, מיוחסות לנאשם, כפי שפורט לעיל, עבירות שונות - קשר לפשע, קבלת רכב או חלק גנובים, מסחר ברכב או בחלק גנובים, שינוי זהות של רכב, זיוף מסמך, קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירות מכס אחרות ועבירה של איסור הלבנת הון - כולן עבירות אשר הנפגע הישיר מהן הוא משרד התחבורה ורשות המיסים, המייצגות לצורך העניין את הציבור בכללותו.

57. אמנם, כתב האישום מזכיר באישום הראשון לו, עובדה לפיה אחד מכלי הרכב הגנובים אשר זהותם זויפה, נמכר על ידי אבנת למבקש תמורת סך של 150,000 ₪.

עם זאת, כתב האישום - לא בחלק המתאר את פרטי האישום ולא בהוראת החיקוק הרלוונטית לאותו אישום - אינו כולל כל עבירה שביצע הנאשם במישרין כלפי המבקש, כגון עבירה של הונאה או מרמה כלפי המבקש.

העבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות המיוחסת לנאשם, ואשר בה הודה, היא עבירה המתייחסת לכך שהנאשם קיבל לידיו רכבים גנובים בודעו כי הינם גנובים (ראו סעיפים 17-18 לאישום עמוד 12)

הראשון).

58. בהינתן כל האמור, אין מקום לקבוע כי המבקש הוא בבחינת "נפגע עבירה" בכל הקשור והמתייחס לכתב האישום המתוקן הנמצא בפני ואשר בעבירות המצויות בו הודה הנאשם והורשע בהן.

יתר על כן, המשיבה הצהירה כי בכוונתה להגיש כתב אישום נגד שותפו של הנאשם, אבנת, אשר מכר את הרכב הגנוב והמזויף למבקש וכי במסגרת כתב אישום כזה, לכשיוגש, יוכר המבקש כ"נפגע עבירה".

איני מוצאת להתייחס או לקבוע האם אמנם ייחשב המבקש כ"נפגע עבירה" ככל שיוגש כתב אישום נגד אבנת. בסופו של יום, השאלה האם מדובר ב"נפגע עבירה" אם לאו, תוכרע אך ורק על סמך האמור באותו כתב אישום ולאור העבירות שייחסו לאבנת, שיהא הנאשם בכתב אישום כאמור.

59. איני יכולה גם להתעלם מן העובדה כי הבקשה במקורה הוגשה על ידי המבקש על מנת להסתייע בהכרתו כ"נפגע עבירה" ובזכויות המוקנות לו עקב כך לפי חוק זכויות נפגעי עבירה לצורך הגשת תביעה אזרחית נגד הנאשם ואחרים. אלא שמטרת החוק אינה לשמש כלי בידי המבקש להפיק תועלת מהוראותיו למטרותיו האישיות, כנגד מבצעי עבירות (ראו: רע"פ 3356/13 דן כוכבי נ' מדינת ישראל (12.9.2013)). אם כן, גם לאור תכלית החוק, אין מקום להיעתר לבקשה.

סוף דבר:

60. הבקשה נדחית.

אני קובעת כי בנסיבות העניין אין מקום להכיר במבקש כ"נפגע עבירה" במסגרת ההליך המתנהל בפני. בהתאם, אין גם מקום להעניק למבקש זכויות המוקנות לנפגע עבירה על פי חוק זכויות נפגעי עבירה.

המזכירות תשלח החלטה זו למבקש, לב"כ הנאשם ולב"כ המשיבה.

ניתנה היום, י' אב תשע"ז, 02 אוגוסט 2017, בהעדר הצדדים.